

Regeringskansliet, Klimat- och
näringslivsdepartementet

Begäran om yttrande över förslag till förordning om netto- nollindustrin - Net Zero industry Act

Er beteckning: KN2023/02708.

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Västernorrland är positiv till att åstadkomma snabbare tillståndsprövningar och att främja investering i, och utveckling av, energiproduktion och energibesparing samt koldioxidinfångning och -lagring med net zero-teknik. Detta måste dock ske med bibehållet skydd för miljön och utan att inverka negativt på prövningstiderna och konkurrenskraften för annan miljöfarlig verksamhet. En generell förenkling av prövningsprocesserna utan att förtursmärka vissa industrier är därför att föredra. För att Kommissionens ambition angående detta ska kunna bibehållas krävs att tillräckliga resurser tillhandahålls för prövningsmyndigheterna.

Miljöprövningsprocessen är en delvis komplex process med många medverkande aktörer och en omfattande lagstiftning. Trots detta har utredningen lyckats gå igenom, analysera och hitta genomförbara förändringar som har goda möjligheter att ge effekt. För att undvika indirekt negativ miljöpåverkan gällande andra miljöaspekter utöver energi är det av stor vikt att förslagen allierar med den nuvarande miljölagstiftningen i Sverige.

Länsstyrelsens synpunkter på Kommissionens förslag

Artikel 1

Den tillståndsprövning som sker vid miljöprövningsdelegationer och mark- och miljödomstolar följer gällande lagstiftning som syftar till att skydda miljön och människors hälsa från den påverkan som kan orsakas av miljöfarliga verksamheter. Net zero-industrin kan leda till förbättringar avseende energiförsörjning och minskade utsläpp av koldioxid, men det är viktigt att säkerställa att brådskan att öka tillgången till net zero-teknik i Europa inte leder till andra problem som minskar de positiva miljöeffekterna och kan leda till ökade kostnader för samhället.

Artikel 2 och 3

Att prioritera vissa tillståndsprövningar före andra är förenat med betydande svårigheter, vilket bland annat har belysts i utredningarna ”Anpassad miljöprövning för en grön omställning” (Ds 2018:38) och ”Om prövning och omprövning” (SOU 2022:33). Länsstyrelsen bedömer att Kommissionens förslag i praktiken innebär ett förtursförfarande för net zero-industri. För att möjliggöra ett effektivt och rättvist förtursförfarande enligt Kommissionens förslag krävs en mycket detaljerad definition av vilka verksamheter som ska omfattas av förordningen, särskilt eftersom även produktion av enskilda komponenter som används i net zero-teknik omfattas av förslaget.

Definitionen av ”net-zero technologies” i Artikel 3 och ”strategic net-zero technologies” i Annexet är inte tillräcklig för att det inte ska råda några oklarheter som behöver redas ut i samråd och tillståndsprövningar, till betydande tidsförluster både för sökandena och för medverkande myndigheter. Det vore lämpligt att Kommissionen och medlemsstaterna kommer överens om vilka kriterier som ska gälla för klassningen och publicerar vägledning om detta innan lagstiftningen träder i kraft. Det är också lämpligt att klargöra att klassningen som net zero-industri av en verksamhet inte gäller för alltid, och att det finns vägledning om vad som gäller om en verksamhet inte lever upp till de utfästelser man gjort.

Artikel 4 och 5

Det tycks som om Kommissionen skulle föredra att den nationella behöriga myndigheten ska ansvara för samtliga prövningar och beslut som behövs för att genomföra ett planerat net zero-projekt. Detta vore mycket svårt att genomföra i Sverige. Det tycks dock som om den nationella behöriga myndigheten har möjlighet att delegera till annan myndighet. Länsstyrelsens yttrande utgår därför ifrån att tillståndsprövningar även fortsättningsvis kommer att ligga kvar på samma myndigheter som tidigare i Sverige.

Länsstyrelsen noterar att sökanden ska kunna skicka in alla dokument digitalt. Länsstyrelserna har redan tagit fram E-tjänster för det som krävs vid tillståndsprövning av miljöfarlig verksamhet enligt miljöbalken vid miljöprövningsdelegationerna: [samråd](#) och [tillståndsansökan](#).

Det är av stor vikt att Kommissionens målsättning enligt artikel 4 punkt 7 uppfylls så att tillräckliga personella och tekniska resurser tillhandahålls för myndigheternas arbete med tillståndsprövningar för net zero-industrin, utan att tillståndsprövningar inom andra branscher fördröjs.

Artikel 6 och 7

Länsstyrelsen tolkar punkt 6 i denna artikel så att tidsfristerna i punkt 1 till 3 gäller från att en komplett ansökan kommit in tills beslut fattas av den första prövningsinstansen. Det är positivt att förslaget till förordning möjliggör en längre tid för prövningen av en komplett ansökan i de fall som preciseras i punkt 4.

Utifrån den kvalitet som ansökningshandlingar normalt håller och det remiss- och kompletteringsförfarande som normalt krävs, bedömer Länsstyrelsen att det blir svårt att innehålla de föreslagna tiderna enligt punkt 6 artikel 6 för bedömning av om en ansökan är komplett eller vad som behöver kompletteras (en månad) samt sökandens komplettering (två veckor). Detsamma gäller punkt 3 artikel 7, en slutgiltig bedömning (tre månader). Länsstyrelsen arbetar mycket med vägledning under samrådsprocessen för att ansökningarna ska hålla tillräcklig kvalitet, men det vore positivt med nationell vägledning från exempelvis Naturvårdsverket om vad de anser att miljökonsekvensbeskrivningar och tillståndsansökningar för net zero-projekt bör innehålla.

Artikel 11

Länsstyrelsen tolkar punkt 1 i denna artikel så att varje land ska bedöma om det ansökta projektet kan antas ha status som ett strategiskt net-zeroprojekt. Länsstyrelsen tolkar punkt 3 i samma artikel så att bedömningen skall göras inom en månad. Om ingen bedömning gjorts inom tidsramen innebär det ett godkännande av projektet. Detta ser länsstyrelsen som problematisk.

Kvalitativa bedömningar kräver stora resurser och tid. Det är av stor vikt att tillräckliga personella och tekniska resurser tillhandahålls för myndigheternas arbete med tillståndsprövningar.

Artikel 12

Det förekommer att vindkrafts- och solcellsprojekt kommer i konflikt med försvarets intressen i vissa geografiska områden. Det är oklart hur Kommissionen anser att strategiska net zero-projekt av högsta allmänintresse ska vägas mot försvarsintressen. Det är också oklart hur Kommissionen anser att konflikter med bestämmelserna kring Natura 2000 och artskydd ska hanteras vid tillståndsprövningar.

Artikel 13

Så korta handläggningstider som anges för strategiska net zero-projekt kan i vissa fall bli svåra att uppnå utan förstärkning av prövningsmyndigheternas resurser jämfört med dagsläget.

Artikel 26

Länsstyrelsen bedömer att Kommissionens förslag om ”sandlådor” kanske skulle kunna tillämpas i svensk lagstiftning genom ett undantag från tillståndsplikt för ”*försöks-, pilot- eller laboratorieskala eller annan icke industriell skala*” för Net Zero-teknik. Sådana undantag finns redan för vissa verksamheter i miljöprövningsförordningen (12 kap. 44 och 47§§). Sådana undantag från vissa prövningspunkter bör lämpligtvis åtföljas av detaljerad vägledning från Naturvårdsverket, särskilt avseende vikten av lämplig lokalisering för att undvika risker för miljön och människors hälsa.

Det är positivt att Kommissionens förslag klargör att sådana ”sandlådor” ska övervakas av behöriga myndigheter och vara begränsade i tid tills tekniken är färdigutvecklad, samt att verksamhetsutövaren ansvarar för eventuell skada på tredje part som uppkommer på grund av verksamheten.

Artikel 35

Enligt denna artikel kommer Kommissionen att utvärdera förordningens effekter efter tre år och vart tredje år därefter. Länsstyrelsen noterar att det i förslaget Explanatory Memorandum anges att Kommissionen kommer att utvärdera förordningens effekter efter tre år och vart fjärde år därefter, vilket är motsägelsefull information som behöver klargöras.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsråd Daniel Gustafsson med miljöhandläggare Emma Johansson som föredragande. I den slutliga handläggningen har Love Frykman, miljö- och klimatstrateg också medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.